

EL RACÓ DE L'UIMIR

MENORCA TALAIÒTICA, PATRIMONI MUNDIAL. I ARA QUÈ?

**Antoni Ferrer
Rotger**
Arqueòleg

**Joaquim Pons
Machado**
Membre de l'IME

La guerra que Rússia va emprendre contra Ucraïna fa gairebé dos anys va tenir uns efectes terribles per als habitants d'aquell país i ha estès la seva influència a la resta del món. Una d'aquestes conseqüències, de poca importància si tenim en compte el context global, però rellevant per als menorquins, va ser l'ajornament de la reunió de la Unesco en la qual s'havia de decidir si la Menorca Talaiòtica s'inscrivía finalment en la Llista de patrimoni mundial. Aquesta trobada dels països membres de la Unesco, ja planificada abans de l'inici de la guerra, havia d'estar presidida per Rússia i s'havia de celebrar a la ciutat russa de Kazan, però les circumstàncies generades a partir de febrer de 2022 la van fer inviable.

❖ **LA SITUACIÓ** no es va desbloquejar fins a la primavera de 2023, moment en què la Unesco va traspassar la presidència del Comitè de Patrimoni Mundial a Aràbia Saudita, cosa que va permetre fixar una nova data i un nou lloc per a la trobada: el setembre de 2023 a Riad, on finalment la Menorca Talaiòtica va ser inscrita en la Llista de patrimoni mundial.

Com funciona la Unesco? Per què Rússia havia de presidir aquesta 45a reunió del Comitè de Patrimoni Mundial? Per què la presidència va passar a Aràbia Saudita? Què és la Llista de patrimoni mundial? Quines són les claus de la Menorca Talaiòtica? Quins efectes tindrà sobre l'illa la inscripció de la Menorca Talaiòtica en la Llista de patrimoni mundial en un futur immediat?

Els dies 2, 3 i 4 de febrer s'impartirà a la UIMIR un curs lligament ajornat, que

porta per títol «Menorca talaiòtica, patrimoni mundial. I ara què?», en el qual s'intentarà donar resposta a aquestes i altres preguntes relacionades amb el bé inscrit.

El 2016 es va entregar a la Unesco un primer expedient per a optar a la inscripció. Però Icomos, tot i que va valorar la feina feta i el potencial del patrimoni arqueològic menorquí, va considerar que era necessari reformular la candidatura, especialment per incloure-hi amb més força tots aquells temes relacionats amb el paisatge. A partir de 2017 es va començar a fer feina en el nou expedient, que va ser presentat oficialment a la Unesco el 2021. Es va iniciar així un nou procés d'avaluació per a la inscripció en la Llista de patrimoni mundial.

Què va significar introduir el paisatge a l'expedient del bé serià? Evidentment, les comunitats prehistòriques de l'illa, igual que les actuals, no van viure deslligades del territori que envoltava els seus poblats i llocs d'enterrament. Les restes arquitectòniques que avui podem identificar fàcilment a tants llocs de l'illa (talaiots, navetes, taules...) constitueixen només una petita part del món que habitaven els menorquins prehistòrics. La seva activitat agrícola i ramadera, en un entorn a priori inhòspit, també va modificar el territori illenc: el paisatge i la cultura humana es van modelar mútuament, i les conseqüències d'aquest procés són encara visibles en l'actualitat. És per aquest motiu que els components de la candidatura ja no són

jaciments arqueològics concrets, sinó les àrees territorials que engloben aquests jaciments.

En el curs de la Uimir es presentarà aquest relat exposat a l'expedient del bé patrimoni mundial, perquè tant els diferents sectors implicats en la seva difusió com qualsevol persona interessada en temes patrimonials puguin conèixer de primera mà què és la Menorca Talaiòtica.

La gestió dels béns va ser també un aspecte en el qual Icomos va demanar, en el seu moment, una major concreció. És per aquest motiu que el Consell Insular ha creat un òrgan (Agència Menorca Talaiòtica) i un full de ruta a seguir (Pla de Gestió de Menorca Talaiòtica). No obstant això, per tal de valorar les conseqüències de la

inscripció és fonamental conèixer l'experiència d'altres indrets que han estat declarats patrimoni mundial durant els darrers anys. Per açò el curs comptarà amb la participació d'un dels responsables de la gestió dels Dólmenes de Antequera, que van ser inscrits en la Llista de patrimoni mundial el 2016.

El curs inclourà una visita de camp en la qual es parlarà sobre el terreny del plantejament de l'expedient a través d'un dels seus components: l'àrea situada entre els barrancs de Torrevella i Cala en Porter, que té el poblat talaiòtic de Torre d'en Galmés com a atribut principal.

❖ **EL CURS COMPTARÀ** amb la participació de Cipriano Marín, coordinador de l'expedient, que explicarà els conceptes bàsics relacionats amb el patrimoni mundial, la Unesco i l'Icomos; Joaquim Pons, que exposarà juntament amb Cipriano Marín el plantejament de l'expedient; Rafael Mata, que aprofundirà en els temes relacionats amb el paisatge; Antoni Nicolau i Antoni Ferrer, que parlaran respectivament del Pla de Gestió de la Menorca Talaiòtica i de l'Agència que és la responsable d'executar-lo, i, finalment, Bartolomé Ruiz, que explicarà la seva experiència en la gestió dels Dólmenes de Antequera, després de set anys d'haver estat declarats patrimoni mundial.

EL RAYO VERDE

PISSARRO

Amaya Michelena
Periodista

Se airea estos días en la prensa el litigio que los Cassirer, una acaudalada familia judía alemana, mantienen con el Museo Thyssen para «recuperar» un cuadro del judío franco-danés Camille Pissarro, 'Rue Saint-Honoré, après midi, effet de pluie', que el artista pintó en el entonces rabiosamente moderno París de 1897 y cuyo marchante vendió en 1900 a Paul Cassirer. El asunto está en boca de todos y se anima con expresiones como «el cuadro robado» o «la obra expoliada» por los nazis. Lo cierto es que su antaño legítima propietaria, Lily Cassirer, vendió este cuadro en 1939 a las autoridades hitlerianas por 900 marcos, el equivalente a 500 dólares, a cambio de un pasaporte que la llevara a Londres y la librería de terminar en un campo de concentración. En la equivalencia actual supondrían unos once mil dólares. Todos le tenemos un gran amor al arte, pero en general nos gusta todavía más salvar la vida. El cuadro reapareció en una subasta en 1943, donde se vendió por 95.000 marcos, cien veces más, y fue visto en varias galerías estadounidense. En 1958 Lily Cassirer fue compensada por el Gobierno alemán por su pérdida con 120.000 marcos, una forma tácita de renunciar a su supuesta propiedad. En 1976 el barón Thyssen adquirió la obra para su famosa colección. Hasta aquí el periplo. Porque hoy los herederos siguen empeñados en recuperar ese cuadro. Nada que objetar, debe de ser un objeto muy preciado por la familia. ¿O quizá su desmedido interés estriba en que ahora la 'Rue Saint-Honoré, après midi, effet de pluie' está valorada en 58 millones de euros? Me pregunto qué habría ocurrido si esta pintura careciera de valor comercial. Si fuera, simplemente, una antigua posesión de la abuela a la que guardas cariño.

“
**En 1976 el barón
Thyssen adquirió
la obra para su
famosa colección»**

LA HEMEROTECA

1974

HACE 50 AÑOS

► No hubo diario por ser domingo.

1999

HACE 25 AÑOS

► Iberia recibe 35 quejas en tres días por retrasos en el equipaje.
► Sol Meliá se considera ajena

Portada del diario «Menorca» de día 13 de enero de 2023.

al cambio del PGOU de Alaior.

► La juez de Ciutadella autoriza la demolición del parque creativo de Sa Costa Nova.

► El juez dictamina prescripción del delito de cohecho para Gilet y Vellibre en el caso Calvià.

► El paseo marítimo de Sant Tomàs, principal proyecto municipal de Es Migjorn para este año.

► Hoy comienzan las obras de renovación del Camí des Castell de Maó, que cambiarán la

sionomía de la calle.

► Berasategui y Clavet disputarán un encuentro de tenis en Ciutadella el 28 de marzo.

2023

HACE 1 AÑO

► La herencia solidaria que regresa a Ciutadella.

► El Rey asegura que la Fundación Hesperia tendrá continuidad con sus hijas.

► Las Juntas Locales del PP

avalan como candidato a Adolfo Vilafranca.

► La alianza del turismo con el sector primario de Menorca.

► El Joc de la Bolla reneix a Sant Lluís tres anys després.

► Pa, vi i oli, els aliments en la història de l'illa.

► El Consell fía del 'puerta a puerta' para mejorar los malos datos sobre reciclaje.

► Wanda sabrá hoy el alcance de la lesión en la Challenge.

► León, en Miami con los top del mundo de crossfit.